

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci oprávneného: **O.**, proti povinnému: **I.**,
o vymoženie sumy 16 968,93 eur s príslušenstvom, o mimoriadnom dovolaní Generálneho
prokurátora Slovenskej republiky proti uzneseniu Okresného súdu Prešov z 03. septembra 2012
č. k. 26Er/2640/2005-151 v spojení s uznesením Krajského súdu Prešov z 05. novembra 2013
č. k. 26CoE/89/2013-168, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky konanie o mimoriadnom dovolaní Generálneho
prokurátora Slovenskej republiky **z a s t a v u j e**.

Žiaden z účastníkov **n e m á** právo na náhradu trov dovolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e :

Uznesením Okresného súdu Prešov zo dňa 03. septembra 2012 č. k. 26Er/2640/2005-
151 súd schválil rozvrh výtlačku dražby nehnuteľností vo výlučnom vlastníctve povinného I.
dňa 31. 03. 2008 k nehnuteľnostiam vedených Katastrálnym úradom v P., Správa katastra P.,
kat. úz. M., zapísaných na LV č. X., a to: X.,

5 597,34 eur - trovy exekúcie súdneho exekútora J. v exekučnom konaní Ex 237/20,
8 510,08 eur - pohľadávka záložného veriteľa O. v exekučnom konaní Ex 293/2005.

V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že uznesením zo dňa 01. 12. 2008 č. k 26Er/2640/2005-136 schválil udelenie príklepu vydražiteľovi A., ktorý urobil najvyššie podanie vo výške 425 000 Sk (14 107,42 eur) na dražbe nehnuteľnosti zapísanej na LV č. X., parcela č. X. a parcela č. X. konanej dňa 31. 03. 2008. Na rozvrhovom pojednávaní konanom dňa 30. 03. 2010 neboli vznesené žiadne námietky. Ďalej uviedol, že súdny exekútor rozvrhol rozdeľovanú podstatu v súlade s ustanovením § 157 ods. 1 a 2 EP v tomto poradí: 1. skupina (§ 157 ods. 1 písm. a) EP) – súdne trovy a trovy exekúcie, spolu 5 597,34 eur, 2. skupina (§ 157 ods. 1 písm. b) EP) – neuplatnené, 3. skupina (§ 157 ods. 1 písm. c) EP) – pohľadávka záložného veriteľa O. v exekučnom konaní Ex 293/2005 vo výške 16 968,93 eur zabezpečená exekučným záložným právom na nehnuteľnostiach zapísaných na LV č. X., k. ú. M. v prvom podaní uspokojená v časti vo výške 8 510,08 eur, 4. skupina (§ 157 ods. 1 písm. d) EP) - 1. D. II., č. j. 924/340/11846/2008 vo výške 101,74 eur (3 065 Sk), 2. V. v sume 77,40 eur (2 332 Sk) - neuspokojené, 5. skupina (§ 157 ods. 1 písm. e) EP) – neuplatnené, 6. skupina (§ 157 ods. 1 písm. f) EP) - neuplatnené, 7. skupina (§ 157 ods. 1 písm. g) EP) – 1.M., č. j. 31652701 vo výške 454 655 eur (13 696 940,30 Sk) – neuspokojené. Zvyšok trov exekúcie, pohľadávky vymáhajúcich veriteľov a prihlásené pohľadávky pre nedostatočnú výšku výťažku z dražby nemohli byť uspokojené. Súd mal za to, že súdny exekútor postupoval pri rozvrhu výťažku dražby v súlade s § 154 a nasl. EP, preto tento rozvrh podľa § 164 ods. 1 EP schválil.

Proti uzneseniu súdu prvého stupňa podal odvolanie likvidátor označeného povinného, navrhol exekúciu zrušiť a zastaviť, prípadne predložiť vec odvolaciemu súdu na rozhodnutie o odvolaní. Namietol, že v konaní je za povinného označená – I., ktorá na základe uznesenia Krajského súdu v Košiciach č. k. 1K 421/96-20 zo dňa 25. 01. 2000 bola ku dňu 05. 02. 2004 vymazaná z Obchodného registra. Takýto subjekt podľa odvolateľa nemôže byť nositeľom práv a povinností, a teda pre nedostatok pasívnej subjektivity nemôže byť ani účastníkom exekučného konania. Z tohto dôvodu nemôže vzniknúť akýkoľvek exekučný titul po výmaze tejto obchodnej spoločnosti z Obchodného registra a práve takýto exekučný titul znejúci na pohľadávku vzniknutú po výmaze tohto subjektu z Obchodného registra je predmetom tohto exekučného konania. Ďalej uviedol, že v súlade s ust. § 75a Obchodného zákonníka bolo možné uplatniť len pohľadávky, ktoré existovali pred nariadením jej dodatočnej

likvidácie. Takému záveru napokon svedčí zrejme nedokonalá zákonná formulácia upravujúca tzv. „obnovenie“ pohľadávok. Pohľadávka, ktorá je predmetom tohto exekučného konania nesporne vznikla až po výmaze dodatočne likvidovanej spoločnosti z Obchodného registra, a preto nemôže ísť ani o prípad upravený vyššie uvedeným ustanovením Obchodného zákonníka a nemožno ju kvalifikovať ako „obnovenú“ pohľadávku, a teda nie je možné vymáhať ju v exekučnom konaní voči povinnému bez právnej subjektivity.

Krajský súd v Prešove ako súd odvolací uznesením zo dňa 05. novembra 2013 č. k. 26Cob/89/2013-168 uznesenie súdu prvého stupňa potvrdil a náhradu trov odvolacieho konania účastníkom nepriznal. Odvolací súd uviedol, že ako exekučný titul bol predložený platobný výmer na daňové penále za obdobie roku 1997, právoplatný dňa 10. 04. 1998 a platobný výmer za rok 1996, právoplatný k 22. 03. 1997. Obchodná spoločnosť bola vymazaná k 05. 02. 2004. Na základe uznesenia Okresného súdu Prešov zo dňa 08. 10. 2004, sp. zn. Sro X. bola nariadená dodatočná likvidácia majetku zisteného po výmaze spoločnosti z Obchodného registra, spoločnosť I. bola zapísaná do obchodného registra a bol určený jej likvidátor. Ku dňu 25. 11. 2010 bol po smrti predchádzajúceho likvidátora ustanovený za likvidátora J. Poukázal na to, že ak dôjde k výmazu obchodnej spoločnosti z Obchodného registra a po tomto výmaze sa zistí majetok spoločnosti, rozhodne sa o jej dodatočnej likvidácii. Príslušný súd tak nariadi zápis tejto obchodnej spoločnosti s dovetkom „v dodatočnej likvidácii“ do Obchodného registra a je ustanovený likvidátor. Na vykonávanie úkonov súvisiacich s vysporiadaním zisteného majetku či uspokojovaní prípadných veriteľov musí takýto subjekt disponovať právnou subjektivitou. Aj keď je takejto spoločnosti ustanovený likvidátor, ktorý koná v jej mene, je nepochybné, že ten nemôže konať v mene neexistujúcej spoločnosti. Nie je preto možné prisvedčiť odvolateľovi, likvidátorovi povinného, že subjekt v likvidácii nedisponuje právnou subjektivitou a že exekučné konanie vedené proti majetku povinného je vedené v rozpore so zákonom proti neexistujúcemu subjektu. Taktiež neuznal dôvodnou námietku likvidátora, že pohľadávka oprávneného uplatňovaná v exekučnom konaní vznikla po výmaze obchodnej spoločnosti z Obchodného registra, nakoľko platobné výmery, ktoré sú exekučným titulom sú z rokov 1997 a 1998, t. j. z doby pred výmazom obchodnej spoločnosti I. z Obchodného registra po rozhodnutí o jej zrušení v roku 2004.

O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd v zmysle § 224 ods. 1 v spojení s § 142 ods. 1 O. s. p., keď likvidátor v odvolacom konaní nebol úspešný a iným účastníkom trovy odvolacieho konania nevznikli.

Generálny prokurátor Slovenskej republiky podaním zo dňa 04. marca 2014 na podnet likvidátora povinného podal mimoriadne dovolanie proti uzneseniu súdu prvého stupňa v spojení s uznesením odvolacieho súdu. Navrhol napadnuté rozhodnutia súdov zrušiť a vec vrátiť Okresnému súdu Prešov na ďalšie konanie. Podľa generálneho prokurátora rozhodnutiami súdov oboch stupňov bol porušený zákon, nakoľko v konaní došlo k vade uvedenej v ustanovení § 237 písm. b/ O. s. p., t. j., že ten, kto v konaní vystupoval ako účastník nemal spôsobilosť byť účastníkom konania (§ 243f ods. 1 písm. a/ v spojení s § 237 písm. b/ O. s. p.).

V podaní mimoriadneho dovolania uviedol, že súdy sa nesprávne vysporiadali s otázkou pasívnej legitímácie subjektu označeného za povinného. Súd pritom je povinný kedykoľvek za konania prihliadať na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať vo veci (podmienky konania). Ak bola spoločnosť vymazaná z obchodného registra a ak sa zistí ďalší majetok spoločnosti, súd postupuje podľa ustanovenia § 75a Obchodného zákonníka. Zmyslom tohto ustanovenia je naplnenie účelu likvidácie v prípade opomenutia časti majetku zrušenej spoločnosti v likvidácii alebo dodatočného objavenia majetku zaniknutej spoločnosti. Poukázal na to, že zákonodarca nezamýšľal spojiť s nariadením likvidácie právny účinok spočívajúci v obnovení právnej subjektivity už neexistujúcej spoločnosti. V prípade dodatočnej likvidácie ide len o vysporiadanie dodatočne objaveného majetku zaniknutého subjektu, ktorý nemá právnych nástupcov, pričom subjektom povinným uspokojiť z tohto majetku pohľadávky veriteľov zaniknutej spoločnosti v rozsahu ustanovenom v § 75a Obchodného zákonníka je súdom vymenovaný likvidátor a nie súdny exekútor. Iba ten je v tomto smere zároveň pasívne legitimovaným subjektom plniacim povinnosti a uplatňujúcim práva z úradnej povinnosti. V danom prípade spoločnosť I. zanikla výmazom z obchodného registra bez právneho nástupcu, čím definitívne stratila aj spôsobilosť byť účastníkom konania, a to skôr ako začalo exekučné konanie.

Likvidátor povinného vo vyjadrení k dovolaniu navrhol napadnuté uznesenia súdov zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie. Zhodne s obsahom mimoriadneho dovolania vyjadril názor, že ak súd rozhodne o dodatočnej likvidácii spoločnosti, neobnovuje sa tým všeobecná

hmotnoprávna subjektivita zaniknutej spoločnosti, čo má v danom prípade za následok nedostatok spôsobilosti byť účastníkom konania, a teda je neodstrániteľným nedostatkom podmienky konania. V tomto smere poukázal aj na dôvodovú správu k zákonu č. 432/2004 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 4 O. s. p.) po zistení, že mimoriadne dovolanie bolo podané v zákonnej jednoročnej lehote ďalej skúmal splnenie podmienok uvedených v ustanovení § 243e ods. 1 O. s. p.

Podľa § 243e ods. 1 O. s. p., ak generálny prokurátor na základe podnetu účastníka konania, osoby dotknutej rozhodnutím súdu alebo osoby poškodenej rozhodnutím súdu zistí, že právoplatným rozhodnutím súdu bol porušený zákon (§ 243f) a ak to vyžaduje ochrana práv a zákonom chránených záujmov fyzických osôb, právnických osôb alebo štátu a túto ochranu nie je možné dosiahnuť inými právnymi prostriedkami, podá proti takémuto rozhodnutiu súdu mimoriadne dovolanie.

Ústavný súd v súvislosti s konaním o súlade ustanovení Občianskeho súdneho poriadku týkajúcich sa mimoriadneho dovolania s ústavou v uznesení sp. zn. PL. ÚS 57/99 z 19. júla 2000 vyslovil svoj názor, podľa ktorého mimoriadne dovolanie môžeme považovať za ďalší mimoriadny opravný prostriedok. Je to však napriek tomu dovolanie, ktoré je mimoriadne výlučne z dôvodu, že na jeho podanie je procesne legitimovaný iba generálny prokurátor a je zásadne obmedzené len na prípady, v ktorých nemožno podať dovolanie účastníkom konania.

Účel mimoriadneho dovolania spočíva v odstránení nezákonnosti, ktorej sa dopustil súd v konaní podľa Občianskeho súdneho poriadku, pričom toto odstránenie nezákonnosti vyžaduje ochrana práv a zákonom chránených záujmov fyzických osôb, právnických osôb alebo štátu. Tento účel mimoriadneho dovolania je v súlade s účelom občianskeho súdneho konania vyjadreného v § 1 O. s. p. Súčasne tento účel sleduje ochranu účastníka pred dôsledkami nespravodlivého procesu, konania, ktoré trpí základnými procesnými pochybeniami a postupmi súdov znamenajúcimi až porušenie práva na súdnu ochranu. Tento záver podľa názoru ústavného súdu potvrdzujú dôvody mimoriadneho dovolania ustanovené § 243f O. s. p. (PL. ÚS 57/99).

Ochrana poskytovaná mimoriadnym dovolaním je prípustná len subsidiárne, t. j. vtedy, ak osoba, ktorá sa domáha podania mimoriadneho dovolania neúspešne využila všetky zákonom dovolené a efektívne prostriedky na ochranu svojich práv a zákonom chránených záujmov (s výnimkou dovolania - § 243f ods. 2 písm. c/ O. s. p.) alebo takéto právne prostriedky nemala k dispozícii tak ako to je vo veciach správneho súdnictva, kde nie je prípustné (až na výnimku) ani odvolanie alebo jej bolo zákonnými prekážkami znemožnené využiť tieto právne prostriedky nápravy. Z tohto zákonného predpokladu vyplýva významné obmedzenie prípustnosti mimoriadneho dovolania, ktoré zabezpečuje jeho výnimočnosť v súlade s teoretickou podstatou mimoriadneho opravného prostriedku (PL. ÚS 57/99, III. ÚS 35/2014).

Uvedený záver ústavného súdu vo vzťahu k prípustnosti mimoriadneho dovolania generálneho prokurátora bez predošlého využitia opravných prostriedkov proti napádanému rozhodnutiu súdu si osvojil aj najvyšší súd. Svedčia o tom aj jeho rozhodnutia sp. zn. 4MCdo/19/2008, 2MCdo/14/2005, sp. zn. 2MCdo/15/2005, sp. zn. 4MCdo/3/2006, sp. zn. 1MObdov/2/2011 z odôvodnenia, ktorých vyplýva názor, že mimoriadne dovolanie predstavuje výnimku z pravidla stability súdneho rozhodnutia vyjadreného jeho právoplatnosťou. Podstatou tejto výnimky je účel mimoriadneho opravného prostriedku, ktorým je jeho výnimočné použitie s cieľom presadiť vecnú správnosť a spravodlivosť súdneho rozhodnutia v odôvodnených prípadoch. Uvedený účel môže mimoriadne dovolanie splniť iba v prípade, ak sú splnené kritériá akceptovateľnosti jeho právnej úpravy; jedným z týchto kritérií je povinnosť vyčerpať iné dostupné právne prostriedky nápravy pochybení vytýkaných v mimoriadnom dovolaní.

Podľa ústavného súdu rešpektovanie týchto kritérií je nevyhnutné z hľadiska princípov právneho štátu (čl. 1 ústavy) ako aj z hľadiska práva na súdnu ochranu (čl. 46 ústavy) a práva na spravodlivý súdny proces v súlade s hodnotami zaručenými čl. 6 ods. 1 dohovoru (zhodne tiež uznesenie ÚS II. ÚS 19/2008 zo 16. januára 2008, uznesenie ÚS IV. ÚS 200/2009 zo 04. júna 2009, nález ÚS II. ÚS 185/2009 z 12. novembra 2009).

Tieto citované kritériá zdôraznil aj ústavný súd v stanovisku pléna Ústavného súdu SR z 18. marca 2015 sp. zn. PLz. ÚS 3/2015, kde výslovne konštatuje, že uplatnenie mimoriadneho opravného prostriedku je podľa právneho poriadku Slovenskej republiky priamo dostupné účastníkovi konania v prípade závažných pochybení na strane súdu, a to

prostredníctvom niektorého z dovolacích dôvodov zakotvených v § 237 O. s. p., ktoré formuluje dôvody zmätočnosti rozhodnutia. V prípade existencie niektorého z dovolacích dôvodov v tomto ustanovení obsiahnutom, má samotný účastník konania k dispozícii mimoriadny opravný prostriedok v podobe dovolania, ktoré môže úspešne využiť aj v prípadoch, keď je podanie tohto mimoriadneho opravného prostriedku procesne neprípustné. Ak nejde o takéto závažné pochybenia konajúcich súdov, je uplatnenie mimoriadneho dovolania nezlučiteľné s čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru. V týchto prípadoch je potrebné rešpektovať zásadu „vigilantibus iura scripta sunt“, ktorá zdôrazňuje vlastné pričinenie účastníkov konania o ochranu svojich práv, keď požaduje, aby svoje procesné oprávnenia uplatňovali včas a s dostatočnou starostlivosťou a predvídavosťou, teda dôsledne sledovali svoje subjektívne práva a robili také kroky, v dôsledku ktorých by nedochádzalo k ich ohrozovaniu a poškodzovaniu.

Ústavný súd vo svojom stanovisku uzavrel, že rešpektujúc princíp právnej istoty, ktorá bola nastolená právoplatným rozhodnutím zohľadňujúc princíp subsidiarity podľa čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky ako i výnimočnosť mimoriadneho dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku podávaného generálnym prokurátorom Slovenskej republiky je jeho prípustnosť v civilnom konaní akceptovateľná za podmienky vyčerpania všetkých zákonom dovolených riadnych ako aj mimoriadnych opravných prostriedkov, ktoré mal účastník konania k dispozícii a ktoré mohol účinne využiť na ochranu svojich práv a oprávnených záujmov.

Napokon, v predmetnej veci je potrebné poukázať aj na ostatné rozhodnutia ESLP vo veciach mimoriadneho dovolania v *prípadoch DRAFT-OVA, a. s. proti SR, PSMA, spol. s r. o. proti SR a COMPCAR, s. r. o. proti SR*. ESLP, v ktorých s poukazom na svoju ustálenú judikatúru týkajúcu sa porušenia princípu právnej istoty v dôsledku zrušenia právoplatných súdnych rozhodnutí v súkromnoprávnych sporoch na základe mimoriadnych opravných prostriedkov zdôraznil, že takýto postup sa pripúšťa len za účelom napravenia podstatných väd konania alebo omylov vo výkone spravodlivosti, ktoré majú zásadný vplyv na právny systém a nie za účelom zabezpečenia právnej čistoty. Pokiaľ súd nezistil žiadne „podstatné a presvedčivé okolnosti“, ktoré by odôvodňovali výnimku z princípu právnej istoty, ktorý vyžaduje nezrušiteľnosť súdnych rozhodnutí v súkromnoprávnych sporoch, nemožno takýto mimoriadny opravný prostriedok použiť. V týchto veciach tak došlo podľa ESLP v dôsledku využitia inštitútu mimoriadneho dovolania k porušeniu práva účastníkov na spravodlivé súdne

konanie zaručeného článkom 6 Dohovoru. Je teda zjavné, že právne závery ústavného súdu sú konformné so závermi Európskeho súdu pre ľudské práva a potvrdzujú líniu doktríny pripúšťajúcej mimoriadne dovolanie ako výnimočný prostriedok ochrany účastníka výlučne v situácii, kedy existujú podstatné a presvedčivé okolnosti umožňujúce poskytnúť mu ochranu výlučne a bezvýhradne len prostredníctvom zásahu generálneho prokurátora. Pokiaľ účastník má možnosť použitia iného opravného prostriedku, ktorý je v jeho vlastnej procesnej dispozícii, musí použiť prednostne takýto právne aprobovaný postup, t. j. cestu riadneho dovolania.

Najvyšší súd v posudzovanom prípade postupoval podľa ústavne súladného výkladu a aplikácie zákonného ustanovenia o mimoriadnom dovolaní a skúmal, či nápravu nezákonného stavu nebolo možné dosiahnuť inými právnymi prostriedkami.

Z obsahu spisu vyplýva, že uznesenie Okresného súdu P. z 03. septembra 2012 č. k. 26Er/2640/2005-151 v spojení s uznesením Krajského súdu P. z 05. novembra 2013 č. k. 26CoE/89/2013-168 nadobudlo právoplatnosť 27. novembra 2013. Likvidátor povinného proti právoplatnému uzneseniu odvolacieho súdu v zákonom stanovenej jednomesačnej lehote dovolanie nepodal. Podal až podnet na podanie mimoriadneho dovolania na generálnu prokuratúru dňa 27. novembra 2013 doručený dňa 06. 12. 2013.

Uvedeným postupom likvidátor spoločnosti povinného opomenul účinne hájiť svoje práva - konkrétne nepodaním niektorého z opravných prostriedkov, ktoré zákon poskytuje účastníkovi, a to využiť podanie mimoriadneho opravného prostriedku (dovolania) proti uzneseniu krajského súdu z dôvodu ust. § 237 písm. b/ O. s. p. v znení účinnom do 01. 01. 2015, pre ktorý podal mimoriadne dovolanie generálny prokurátor. Táto forma je likvidátorovi priznaná zákonom - Občianskym súdnym poriadkom a je v právomoci (dispozícii) účastníka konania či bude využitá. Opomenutie využitia tohto opravného prostriedku nemôže byť nahradené mimoriadnym dovolaním generálneho prokurátora, ktorý má iný účel a podmienky.

So zreteľom na uvedené Najvyšší súd Slovenskej republiky konanie o mimoriadnom dovolaní pre nedostatok jednej z podmienok takéhoto konania a neodstrániteľnosť takejto prekážky konania podľa § 243i ods. 2, § 243c, § 243e ods. 1 a § 104 ods. 1 prvá veta O. s. p. zastavil.

O trovách dovolacieho konania rozhodol dovolací súd tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov dovolacieho konania. Účastníkom náhradu trov dovolacieho konania nepriznal, nakoľko trovy dovolacieho konania im nevznikli a tieto si v konaní o mimoriadnom dovolaní ani neuplatnili.

Toto rozhodnutie bolo prijaté rozhodnutím senátu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3:0.

Poučenie: Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave, 29. júla 2015

JUDr. Ivana Izakovičová, v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Bc. Ingrid Habánová